

Anna Zysnarska

**Rachunkowość sektora budżetowego
z elementami analizy finansowej**

stan prawny na dzień 31 sierpnia 2016 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.
Gdańsk 2016

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

Część pierwsza

Ogólna charakterystyka sektora finansów publicznych, rachunkowość wykonywania budżetu, jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych oraz rachunki bankowe jednostek

I. Zasady gospodarki finansowej wynikające z ustawy o finansach publicznych. . .	13
1. Charakterystyka sektora finansów publicznych i sektora budżetowego państwa	13
1.1. Jednostki budżetowe i zasady ich finansowania.	22
1.2. Samorządowe zakłady budżetowe	30
2. Zadania sektora publicznego	34
2.1. Zadania gmin	34
2.2. Zadania powiatów	35
2.3. Zadania samorządów województw	36
2.4. Zadania związków metropolitalnych	37
3. Definicja budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego . .	38
3.1. Dochody i wydatki budżetu państwa.	40
3.2. Przychody i rozchody budżetu państwa	43
4. Budżet środków europejskich	44
5. Budżet jednostki samorządu terytorialnego i związku metropolitalnego . . .	49
6. Dysponenci środków budżetowych	56
6.1. Układy wykonawcze budżetu.	57
6.2. Klasyfikacja budżetowa	58
6.2.1. Klasyfikacja według części budżetu państwa	60
6.2.2. Klasyfikacja według działów	63
6.2.3. Klasyfikacja według rozdziałów	63
6.2.4. Klasyfikacja według paragrafów	65
6.3. Klasyfikacja według wydatków strukturalnych	67
7. Rachunkowość sektora budżetowego	73
II. Gromadzenie i wydatkowanie środków pieniężnych w organie finansowym. . .	77
1. Ogólna charakterystyka miejsc i kierunków przepływów w budżecie państwa	77
2. Ogólne zasady wykonywania budżetu państwa.	80
3. Rachunki bankowe budżetu państwa	85
4. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	89
4.1. Ogólne zasady wykonywania budżetu JST	89
5. Szczególne zasady rachunkowości wykonywania budżetu państwa – okres przejściowy oraz księga główna budżetu państwa.	95

6. Szczególne zasady rachunkowości i księga główna budżetu JST i budżetu związku metropolitalnego	107
7. Zobowiązania finansowe jednostek samorządu terytorialnego	121
7.1. Zasady zaciągania zobowiązań przez JST	121
III. Dochody, wydatki i środki pieniężne jednostek budżetowych oraz środki pieniężne samorządowych zakładów budżetowych	125
1. Ogólna charakterystyka szczególnych zasad rachunkowości jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych	125
2. Rachunki bieżące jednostek budżetowych	132
2.1. Ewidencja dochodów budżetowych w jednostkach budżetowych	134
2.2. Ewidencja wydatków budżetowych w jednostkach budżetowych	137
3. Rachunki bieżące samorządowych zakładów budżetowych	142
4. Pomocnicze rachunki bankowe	144
4.1. Pomocnicze rachunki bankowe według „rozporządzenia” – zasady ogólne	144
4.2. Pomocnicze rachunki bankowe dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych	147
5. Rachunki „dochodów własnych” jednostek budżetowych	153
5.1. Rachunki „dochodów własnych” państwowych jednostek budżetowych	154
5.2. Rachunki „dochodów własnych” samorządowych jednostek budżetowych	156
6. Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia	158
7. Rachunek państwowych funduszy celowych	159
8. Rachunki środków europejskich	161
8.1. Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	162
8.2. Rachunek środków europejskich	165
9. Krótkoterminowe aktywa finansowe	170
10. Rozliczenia gotówkowe	174
11. Zaangażowanie	177
11.1. Ewidencja zaangażowania środków na wydatki budżetowe	179
11.2. Ewidencja zaangażowania planu finansowego samorządowego zakładu budżetowego	184
11.3. Ewidencja zaangażowania wydatków środków europejskich	186

Część druga

Charakterystyka i ewidencja pozostałych składników majątkowych, operacji wynikowych, wyniku finansowego, funduszy i rezerw

I. Majątek trwały w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	189
1. Podstawowy podział majątku trwałego i zasady jego wyceny	189
2. Środki trwałe jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych	191
2.1. Urządzenia ewidencyjne środków trwałych	193
2.2. Zasady dokonywania odpisów amortyzacyjnych dla środków trwałych	195

2.3. Ewidencja zmian w stanie i wartości środków trwałych	196
3. Pozostałe składniki rzeczowego majątku trwałego	199
3.1. Zbiory biblioteczne	199
3.2. Mienie zlikwidowanych jednostek	201
3.3. Dobra kultury	202
4. Wartości niematerialne i prawne	203
5. Długoterminowe aktywa finansowe	207
6. Należności długoterminowe.	212
II. Środki trwałe w budowie (inwestycje)	215
1. Definicja inwestycji w sektorze publicznym	215
2. Inwestycje jednostek budżetowych.	216
3. Inwestycje samorządowych zakładów budżetowych	220
4. Koszty inwestycji finansowanej ze środków budżetu państwa	222
5. Przekazywanie środków budżetu państwa na finansowanie inwestycji.	223
5.1. Ewidencja w jednostkach budżetowych dotacji na inwestycje oraz środków z budżetu na inwestycje	224
6. Rozliczanie inwestycji	225
III. Majątek obrotowy w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych.	231
1. Rozrachunki i rozliczenia	231
1.1. Pojęcia rozrachunków, roszczeń i rozliczeń	231
1.2. Wycena i ewidencja rozrachunków oraz rozliczeń	232
1.2.1. Ewidencja rozrachunków z odbiorcami i dostawcami	234
1.2.2. Ewidencja należności z tytułu dochodów budżetowych.	236
1.2.3. Rozliczenie dochodów budżetowych	239
1.2.4. Rozliczenie wydatków budżetowych	240
1.2.5. Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich	241
1.2.6. Rozrachunki z budżetami	242
1.2.7. Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich	247
1.2.8. Rozliczenie wydatków ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	249
1.2.9. Pozostałe rozrachunki publicznoprawne	250
1.2.10. Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	251
1.2.11. Pozostałe rozrachunki z pracownikami	254
1.2.12. Pozostałe rozrachunki	256
1.3. Odpisy aktualizujące należności.	258
1.4. Zasady wyceny należności i zobowiązań w walutach obcych	262
2. Materiały i towary	264
2.1. Definicja materiałów oraz ceny ewidencyjne stosowane w obrocie materiałowym	264
2.2. Wycena rozchodów materiałowych.	266
2.3. Wycena bilansowa zapasu materiałów	270
2.4. Zakup materiałów i jego rozliczenie oraz ewidencja ich rozchodu	271
2.5. Obrót towarowy.	274
3. Produkty działalności	276
3.1. Definicja produktów pracy.	276
3.2. Ceny ewidencyjne w obrocie wyrobami gotowymi.	276

3.3. Ewidencja obrotu wyrobami gotowymi	277
IV. Klasyfikacja, ewidencja i rozliczanie kosztów działalności podstawowej.	281
1. Definicja kosztów i ich klasyfikacja	281
2. Układy i warianty ewidencji kosztów	286
2.1. Ewidencja kosztów według rodzaju – wariant I ewidencji kosztów.	287
2.2. Zasady grupowania i rozliczania kosztów według wariantu III	295
2.3. Koszty w układzie kalkulacyjnym	301
2.4. Zmiana stanu produktów.	302
3. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	305
4. Sposoby rozliczania kosztów zakupu.	310
V. Przychody oraz związane z nimi koszty.	315
1. Przychody, przychody budżetu a dochody budżetowe	315
2. Przychody z działalności podstawowej	317
2.1. Sprzedaż wyrobów gotowych i usług	317
2.2. Przychody z tytułu dochodów budżetowych	318
2.3. Sprzedaż towarów	320
2.4. Przychody z tytułu dotacji budżetowych i środków własnych na inwestycje	321
3. Przychody z tytułu operacji finansowych	325
4. Koszty operacji finansowych	327
5. Przychody i koszty pozostałej działalności operacyjnej	329
6. Obroty wewnętrzne i związane z nimi koszty	332
VI. Ewidencja funduszy, rezerw, przychodów przyszłych okresów i wyniku finansowego	335
1. Fundusz jednostki	335
2. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.	339
3. Fundusze celowe	341
4. Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek	342
5. Rezerwy na zobowiązania	343
6. Przychody przyszłych okresów	345
7. Ustalanie wyniku finansowego w jednostkach budżetowych	347
8. Ustalanie i rozliczanie wyniku finansowego w samorządowych zakładach budżetowych	349

Część trzecia

Sprawozdawczość budżetu, jednostek i zakładów budżetowych oraz związana z nią analiza finansowa

I. Sprawozdawczość	355
1. Sprawozdawczość budżetowa	356
2. Sprawozdawczość budżetowa w układzie zadaniowym	362
3. Sprawozdanie finansowe i ogólne zasady jego sporządzania	365
3.1. Bilans z wykonania budżetu JST	367
3.2. Bilans jednostki budżetowej i samorządowego zakładu budżetowego	367
3.3. Skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego	371
3.4. Rachunek zysków i strat jednostki	373
3.5. Zestawienie zmian w funduszu	375
4. Dokonywanie wyłączeń w sprawozdaniu łącznym	377

5. Skonsolidowany bilans JST	382
6. Metody konsolidacji	385
6.1. Konsolidacja metodą pełną (art. 60 „ustawy” i rozdział 3 RMF)	386
6.2. Metoda proporcjonalna (współkontrola, art. 61 „ustawy”)	395
6.3. Metoda praw własności (art. 63 „ustawy”)	401
II. Analiza finansowa w jednostkach samorządu terytorialnego	405
1. Istota i cel analizy finansowej w JST	405
2. Analiza wstępna sprawozdań	407
3. Analiza struktury dochodów budżetowych	408
4. Analiza struktury wydatków budżetowych	413
5. Analiza relacji dochody a wydatki w budżecie JST	419
6. Ocena atrakcyjności i potencjału finansowego JST	421
7. Analiza płynności finansowej	423
8. Analiza zadłużenia	425
9. Analiza samodzielności finansowej	429
10. Analiza finansowa w jednostkach i samorządowych zakładach budżetowych	432
10.1. Analiza wstępna sprawozdania finansowego	433
10.2. Analiza wskaźnikowa	439
Bibliografia	451
Spis aktów prawnych	453